

EVROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 8.3.2022
COM(2022) 108 final

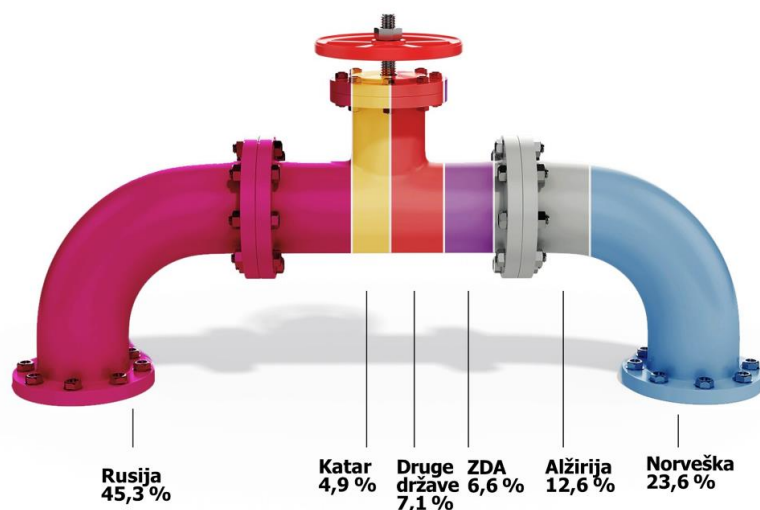
**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU,
SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO- SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU
REGIJ**

**REPowerEU: skupni evropski ukrepi za cenovno dostopnejšo, zanesljivejšo in bolj
trajnostno energijo**

UVOD

Po invaziji Rusije na Ukrajino so argumenti za hiter prehod na čisto energijo močnejši kot kdaj koli prej. EU uvozi 90 % plina, ki ga porabi, od tega več kot 40 % iz Rusije. Iz Rusije EU uvozi tudi 27 % nafte in 46 % premoga.

Delež uvoza zemeljskega plina v EU, 2021

Vir: Evropska komisija

EU mora biti pripravljena na vsak scenarij. Neodvisnost od ruskega plina lahko doseže precej pred koncem desetletja. Hitreje in odločneje kot bomo diverzificirali svojo oskrbo, pospešili uvajanje tehnologij zelene energije in zmanjšali povpraševanje po energiji, prej bomo lahko nadomestili ruski plin. To sporočilo določa nove ukrepe za povečanje proizvodnje zelene energije, diverzifikacijo oskrbe in zmanjšanje povpraševanja, pri čemer se osredotoča predvsem na plin, ki znatno vpliva na trg električne energije in pri katerem je svetovni trg manj likviden. To je mogoče razširiti na postopno odpravo odvisnosti od ruske nafte in premoga, pri katerih je raznolikost potencialnih dobaviteljev za EU širša.

S pospešitvijo zelenega prehoda se bodo zmanjšale emisije in odvisnost od uvoženih fosilnih goriv ter zagotovila zaščita pred zvišanjem cen. Rastoče cene fosilnih goriv so zlasti prizadele energijsko revna ali ranljiva gospodinjstva, ki velik del svojega prihodka porabijo za plačevanje računov za energijo¹, to pa je še poglobilo razlike in neenakosti v EU. Podjetja, zlasti v energijsko intenzivnih panogah, in agroživilski sektor se soočajo z višjimi proizvodnimi stroški.

Da bi gospodinjstvom lahko zagotovili cenovno dostopno, zanesljivo in čisto energijo, je treba odločno ukrepati, in sicer najprej z ublažitvijo cen in skladiščenjem plina za naslednjo zimo.

¹ Glej [poročilo](#) z delavnice „Energijska revščina“, ki jo je 9. novembra 2016 organiziral Odbor EP za industrijo, raziskave in energetiko (ITRE), [Gender perspective on access to energy in the EU \(Vidik spola pri dostopu do energije\)](#), [publikacijo Gender and energy \(Spol in energija\)](#) |Evropski inštitut za enakost spolov ([europa.eu](#)) in [dokument GFE-Gender-Issues-Note-Session-6.2.pdf \(oecd.org\)](#).

I. REŠEVANJE IZREDNIH RAZMER

Zelo visoke cene energije škodujejo gospodarstvu. Evropska centralna banka je pred invazijo ocenila, da se bo zaradi cenovnih šokov rast BDP leta 2022 zmanjšala za približno 0,5 odstotne točke. Vztrajajoče visoke cene energije bodo verjetno povečale revščino in vplivale na konkurenčnost podjetij. Zlasti energijsko intenzivne panoge se soočajo z višjimi proizvodnimi stroški². Visoke cene energije pomenijo tudi višje cene drugih primarnih surovin, zlasti hrane. Kombinacija višjih cen energije, prevoza in hrane bi še povečala pritisk na gospodinjstva z nizkimi dohodki.

Nabor orodij Komisije³ iz oktobra 2021 je pomagal ublažiti učinek visokih cen energije. Ukrepi bi se morali nadaljevati, dokler bo potrebno.

Za spoprijemanje s trenutnimi izrednimi razmerami bo Komisija preučila možnosti za izredno ukrepanje, da bi omejila širjenje učinka cen plina na cene električne energije, na primer z začasnimi omejitvami cen. Čim prej se bo posvetovala z vsemi zadevnimi akterji in v naslednjih tednih predstavila možnosti.

Komisija bo ocenila tudi možnosti za optimizacijo zasnove trga električne energije, da bi se izkoristile prednosti nizkocenovne energije. Upoštevala bo končno poročilo Agencije Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorjev (ACER) in druge prispevke o delovanju trga električne energije glede koristi in pomanjkljivosti alternativnih mehanizmov določanja cen električne energije. Ustrezno bo ukrepala, da bi ohranila cenovno dostopnost električne energije, ne da bi to povzročilo motnje v oskrbi in nadaljnjih naložbah v zeleni prehod.

1.1. Ublažitev maloprodajnih cen in podpora močno izpostavljenim podjetjem

Komisija potrjuje, da se za varstvo potrošnikov in našega gospodarstva lahko uporabijo reguliranje cen in mehanizmi prenosa. Pravni okvir trga električne energije, zlasti člen (5) direktive o električni energiji⁴, državam članicam omogoča, da v sedanjih izjemnih okoliščinah določijo maloprodajne cene za gospodinjstva in mikropodjetja.

Komisija v Prilogi 1 k temu sporočilu predstavlja podrobna navodila za pomoč državam članicam pri oblikovanju shem za regulirane cene. To bi lahko spremljale spodbude za energijsko učinkovitost in varčevanje z energijo, da bi se znižali računi za energijo.

Pravila EU o državni pomoči državam članicam omogočajo, da zagotovijo kratkoročno pomoč podjetjem in kmetom, ki so jih prizadele visoke cene energije, in pomagajo zmanjšati njihovo izpostavljenost nestanovitnosti cen energije na srednji in dolgi rok. Države članice lahko na primer na podlagi smernic o reševanju in prestrukturiranju⁵ ponudijo začasno pomoč

² Danes več kot polovica talilnic aluminija in cinka v EU deluje z zmanjšano zmogljivostjo ali pa se je začasno zaprla. EU je začasno izgubila približno 30 % celotne zmogljivosti za proizvodnjo primarnega aluminija, tj. 650 000 ton.

³ COM(2021) 660 final, 13. oktober 2021: [Boj proti povišanju cen energije: nabor orodij za ukrepanje in podporo](#).

⁴ Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).

⁵ Sporočilo Komisije Smernice o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah (UL C 249, 31.7.2014, str. 1). Pomoč se lahko dodeli v obliki likvidnostne podpore (posojila ali jamstva) za največ 6

podjetjem, ki se soočajo z likvidnostnimi potrebami zaradi trenutnih visokih cen energije, ne glede na njihovo velikost. Komisija bo te primere obravnavala prednostno, pri čemer bo posebno pozornost namenila podjetjem za oskrbo s plinom in posrednikom, ki se soočajo z višjimi stroški oskrbe zaradi prekinitve pogodb.

Smernice o državni pomoči v okviru sistema EU za trgovanje z emisijami⁶ državam članicam omogočajo, da posebej podprejo sektorje, ki so zaradi posrednih stroškov emisij najbolj izpostavljeni tveganju selitve virov CO₂. **V kmetijskem sektorju pravila o državni pomoči⁷ omogočajo pomoč za naložbe v trajnostno energijo.** V okviru tekočega pregleda teh pravil predlog Komisije⁸, o katerem poteka javno posvetovanje, povečuje možnosti za pomoč kmetom.

Komisija je pripravljena izkoristiti vso prožnost svojih orodij za državno pomoč, da bi državam članicam omogočila, da podprejo podjetja in sektorje, ki jih je sedanji geopolitični razvoj močno prizadel. Da bi države članice lahko odpravile resne motnje v gospodarstvu, ki so posledica vojaškega napada Rusije na Ukrajino, **se bo Komisija z državami članicami kmalu posvetovala o potrebah po novem, samostojnem začasnem okviru za krizno pomoč in njegovem področju uporabe⁹.** Tak okvir bi lahko na primer omogočil likvidnostno podporo vsem podjetjem, ki jih je kriza neposredno ali posredno prizadela, in pomoč **podjetjem¹⁰**, zlasti energijsko intenzivnim odjemalcem, da nadomestijo del povečanja svojih stroškov energije zaradi cenovnega šoka od ruske invazije. Komisija se je z državami članicami posvetovala tudi o ciljno usmerjenih spremembah smernic o državni pomoči v okviru ETS, zlasti z namenom, da bi razširila seznam upravičenih sektorjev, hkrati pa zagotovila, da se te sektorje še bolj spodbuja k izboljšanju energijske učinkovitosti in/ali razogljičenju njihove proizvodnje ter da se omeji izkrivljanje konkurence med državami članicami.

Za financiranje takih izrednih ukrepov lahko države članice razmislijo o začasnih davčnih ukrepih za nepričakovane dobičke. Po navedbah Mednarodne agencije za energijo bi lahko s **takšnimi fiskalnimi ukrepi za visoke donose** v letu 2022 zagotovili do 200 milijard EUR in s tem delno izravnali višje račune za energijo¹¹. Takšni ukrepi ne bi smeli biti retroaktivni, temveč bi morali biti tehnološko nevtralni in proizvajalcem električne energije omogočati, da krijejo svoje stroške, ter zaščititi dolgoročne tržne signale in signale cen ogljika.

mesecev za velika podjetja v težavah ali do 18 mesecev za MSP. Podjetja, ki niso v težavah, lahko prav tako prejmejo tako pomoč, če se soočajo s „perečimi likvidnostnimi potrebami zaradi izjemnih in nepredvidenih okoliščin“.

⁶ Smernice za nekatere ukrepe državne pomoči v okviru sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov po letu 2021 (UL C 317, 25.9.2020, str. 5).

⁷ Uredba Komisije (EU) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 193, 1.7.2014, str. 1). Smernice o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za obdobje od 2014 do 2020 (UL C 204, 1.7.2014, str. 1).

⁸ Javno posvetovanje o revidiranih pravilih o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju.

⁹ Člen 107(3)(b) PDEU.

¹⁰ Razen podjetij, ki so povezana s fizičnimi osebami, vključenimi na seznam sankcij, ki jih je sprejela EU, in/ali upravičenci, ki so pod nadzorom ruskih ali beloruskih pravnih subjektov, ali ki jih te osebe in/ali upravičenci nadzorujejo.

¹¹ A 10-point plan to reduce European Union's reliance on Russian natural gas (Načrt za zmanjšanje odvisnosti Evropske unije od ruskega zemeljskega plina v desetih točkah), 3. marec 2022, Mednarodna agencija za energijo.

V Prilogi 2 so določeni pogoji, ki bi jih morali izpolnjevati ti instrumenti. **Države članice lahko uporabijo tudi prihodke iz sistema trgovanja z emisijami, ki so višji od pričakovanih.** Od 1. januarja 2021 do 28. februarja 2022 so prihodki, ustvarjeni z dražbo pravic iz sistema EU za trgovanje z emisijami, znašali približno 30 milijard EUR¹².

Komisija je v svojem sporočilu o fiskalnih smernicah za leto 2023 opozorila, da se tako imenovana „**splošna odstopna klavzula**“ Pakta za stabilnost in rast v letu 2022 še naprej uporablja, kar državam članicam omogoča, da v sedanjih izrednih okoliščinah sprejmejo izredne ukrepe.

1.2. Priprava na naslednjo zimo z zagotovitvijo zadostnih uskladiščenih količin plina

Zaloge plina zadostujejo do konca te zime tudi v primeru popolne prekinitve oskrbe iz Rusije.

Da bi bili dobro pripravljeni na naslednjo zimo, bi bilo treba že zdaj začeti polniti skladišča plina po vsej EU. Med kurilno sezono se s skladiščenjem zmanjša potreba po uvozu dodatnih količin. Skladiščenje prispeva k blaženju pretresov v oskrbi. Iz skladišč se dobavi 25–30 % plina, porabljenega pozimi. Raven skladiščenja plina se je izkazala za posebno nizko v obratih v lasti subjektov iz tretjih držav (tj. Gazprom). Hkrati bi morali operaterji prenosnih sistemov usklajevati ukrepe za posodobitev in optimizacijo zmogljivosti, ki so na voljo v omrežju, za primer, da se pretoki zmanjšajo ali ustavijo ali da pride do pritiskov z vzhoda.

Komisija bo do aprila pripravila zakonodajni predlog, da bi zagotovila primerno letno raven skladiščenja¹³. Ta predlog bo zahteval, da se do 1. oktobra vsako leto obstoječa infrastruktura za skladiščenje na ozemlju EU napolni do **najmanj 90 %** zmogljivosti. Da bi skladiščenje postalo privlačnejše za udeležence na trgu, bo Komisija predlagala zvišanje stopnje rabata na 100 % kot spodbudo za dopolnitev skladišč.

Politika EU za skladiščenje plina bo zagotovila pravičnost in omogočila pametno uporabo obstoječe infrastrukture ter tako omejila potrebo po novi infrastrukturi, saj vse države članice na svojem ozemlju nimajo podzemnih skladišč. Zakonodajni predlog bo določil mehanizem za zagotovitev pravične porazdelitve stroškov zanesljivosti oskrbe. Dejansko koristi zagotovljene visoke ravni polnjenja v smislu zavarovalne vrednosti pred tveganji v zvezi z zanesljivostjo oskrbe in učinki zaviranja cen pozimi niso omejene na državo, v kateri se nahaja skladišče. Povezovalni plinovodi so bistveni za zagotovitev neprekinjenega pretoka energije po celotni EU. Če je potrebna nova infrastruktura, mora biti primerna za vodik.

Glede na sedanje geopolitično okolje Komisija načrtuje, da se bodo v tem zakonodajnem predlogu skladišča plina opredelila kot **kritična infrastruktura** in uvedle določbe za obravnavanje **tveganj v zvezi z lastništvom infrastrukture za plin**. Države članice bodo

¹² Skladi sistema ETS bi sicer morali podpirati predvsem nadaljnje zmanjšanje emisij, zlasti z naložbami v ukrepe za energijsko učinkovitost, energijski prehod in inovacije na področju čistih tehnologij, vendar člen 10(3) direktive o EU ETS (Direktiva 2009/29/ES) določa, da lahko države članice uporabijo prihodke od prodaje pravic za finančno podporo za obravnavo socialnih vprašanj v gospodinjstvih z nizkim ali srednjim prihodkom.

¹³ 13 držav članic (BE, BG, DK, ES, FI, FR, HU, IT, LT, LV, PL, PT, SE) ima določene obveznosti skladiščenja. Druge, na primer DE, so napovedale, da jih bodo določile.

morale od regulativnih organov ali drugih pristojnih organov, ki so jih imenovala države članice, zahtevati, da potrdijo, da lastništvo osebe iz tretje države ne ogroža zanesljivosti oskrbe. Takšno oceno bo treba opraviti za vse obstoječe in prihodnje operaterje skladišč. **Kratkoročno** in v pričakovanju zakonodajnega postopka bi morale države članice ukrepati, kot da bi bila zakonodaja že sprejeta, in sprejeti ukrepe za zagotovitev, da bodo skladišča do prihodnje zime pravočasno napolnjena. Poleg tega morajo skleniti **solidarnostne dogovore**, kot je predvideno v obstoječi uredbi o zanesljivosti oskrbe s plinom¹⁴. Glede na sedanje razmere bi bilo treba to storiti **brez odlašanja**.

Za spodbujanje dopolnjevanja skladišč lahko države članice zagotovijo pomoč dobaviteljem v skladu s členom 107(3)(c) PDEU, na primer v obliki jamstev („**dvosmerna pogodba na razliko**“).

Komisija lahko **usklajuje dejavnosti dopolnjevanja skladišč**, na primer s skupnim javnim naročanjem, zbiranjem naročil in usklajevanjem dobav. Skupna evropska platforma za sklepanje pogodb o oskrbi s plinom, ki bi temeljila na dvostranskih pogajanjih z glavnimi proizvajalci plina, bi pripomogla k diverzifikaciji in pametnemu obvladovanju tveganja ter tako zagotovila zanesljivost oskrbe pod ugodnimi pogoji za vse kupce v EU.

Komisija prav tako nadaljuje preiskavo trga plina v odziv na pomisleke glede morebitnega izkrivljanja konkurence s strani podjetij, dejavnih na evropskih trgih plina, zlasti ruskega dobavitelja plina Gazprom. Podjetje izkazuje nenavadno poslovno ravnanje, povprečna stopnja polnjenja skladišč, ki jih upravlja Gazprom v EU, je približno 16 %, medtem ko je pri skladiščih, ki jih ne upravlja Gazprom, 44 %. Komisija trenutno prednostno preiskuje vse obtožbe o morebitnem protikonkurenčnem poslovnem ravnanju družbe Gazprom in zbira dodatne informacije od akterjev na trgu.

Komisija še naprej sodeluje s sosedami in partnerji na Zahodnem Balkanu in v Energetski skupnosti, ki so podobno kot EU odvisni od fosilnih goriv in izpostavljeni povišanju cen, hkrati pa so se zavezali istim dolgoročnim podnebnim ciljem. EU je po potrebi pripravljena podpreti Ukrajino, Moldavijo in Gruzijo pri zagotavljanju zanesljive in trajnostne energije. Sedanja prizadevanja za nujno uskladitev ukrajinskih in moldavskih elektroenergetskih omrežij s celinskim evropskim omrežjem so jasen znak te zaveze.

II. REPOWEREU: ODPRAVA NAŠE ODVISNOSTI OD RUSKIH FOSILNIH GORIV

Našo odvisnost od fosilnih goriv iz Rusije je mogoče postopno odpraviti precej pred letom 2030. V ta namen Komisija predlaga načrt REPowerEU, ki bo povečal odpornost vseevropskega energetskega sistema na podlagi dveh stebrov:

- **diverzifikacija oskrbe s plinom** prek večjega uvoza utekočinjenega zemeljskega plina in uvoza po plinovodih od neruskih dobaviteljev ter višje ravni biometana in vodika;

¹⁴ Uredba (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 994/2010 (UL L 280, 28.10.2017, str. 1).

- **hitrejšje zmanjševanje naše odvisnosti od fosilnih goriv** na ravni domov, stavb in industrije ter na ravni elektroenergetskega sistema s spodbujanjem večje energijske učinkovitosti, večjega deleža obnovljivih virov energije in odpravo ozkih grl v infrastrukturi.

S celovitim izvajanjem predlogov „Pripravljeni na 55“ bi se naša poraba plina do leta 2030 zmanjšala za 30 %, kar ustreza 100 milijardam kubičnih metrov. Skupaj z dodatno diverzifikacijo virov plina in večjimi količinami plinov iz obnovljivih virov bi se lahko s pospešenimi prihranki energije in elektrifikacijo skupaj zagotovilo najmanj 155 mrd m³, kar je enako uvozu ruskega plina.

Načelo „energijska učinkovitost na prvem mestu“ je zdaj še bolj pomembno in bi ga morali uporabljati v vseh sektorjih in politikah, pri čemer bi ukrepi za odzivanje na povpraševanje dopolnjevali tiste, ki se nanašajo na oskrbo.

Glede na okoliščine bi sozakonodajalca morda lahko razmislila tudi o okrepitvi predlogov iz svežnja „Pripravljeni na 55“, in sicer z višjimi ali zgodnejšimi cilji za energijo iz obnovljivih virov in energijsko učinkovitost.

SKLOP REPOWER EU	GLAVNI POUKAREK	CILJ FF55 DO LETA 2030	UKREP REPOWER EU	NADOMEŠČE NO DO KONCA LETA 2022 (ekvivalent mrd m ³) ocena	POLEG UKREPOV PRIPRAVLJENI NA 55 DO 2030 (ekvivalent mrd m ³) ocena
<u>DIVERZIFIKACIJA PLINA</u>	ZEMELJSKI PLIN, KI NI IZ RUSIJE	–	Diverzifikacija UZP	50*	50
		–	Diverzifikacija uvoza po plinovodih	10	10
	VEČ PLINA IZ OBNOVLJIVIH VIROV	17 mrd m ³ proizvodnje biometana, prihranek 17 mrd m³	Povečanje proizvodnje biometana na 35 mrd m ³ do leta 2030	3,5	18
		5,6 milijona ton obnovljivega vodika, prihranek 9–18,5 mrd m³	Povečanje proizvodnje in uvoza vodika na 20 milijonov ton do leta 2030	–	25–50
<u>ELEKTRIFIKACIJA EVROPE</u>	DOMOVI	Ukrepi za energijsko učinkovitost, prihranek 38 mrd m³	Varčevanje z energijo po vsej EU, npr. z zmanjšanjem temperature na termostatu za ogrevanje stavb za 1 °C, prihranek 10 mrd m ³	14	10
		<i>Všteto v skupne obnovljive vire energije spodaj</i>	Pospešena namestitve strešnih sončnih elektrarn – do 15 TWh v enem letu	2,5	pospešena namestitvev

		30 milijonov novo nameščenih toplotnih črpalk do leta 2030, prihranek 35 mrd m³	Pospešeno nameščanje toplotnih črpalk s podvojitvijo stopnje uporabe, kar pomeni skupaj 10 milijonov enot v naslednjih petih letih	1,5	pospešena namestitev
	ELEKTROENERGETSKI SEKTOR	Uporaba 480 GW vetrne zmogljivosti in 420 GW sončne zmogljivosti, prihranek 170 mrd m³ (in proizvodnja 5,6 milijona ton zelenega vodika)	Pospešeno izkoriščanje vetrne in sončne energije, povečanje povprečne stopnje uporabe za 20 %, prihranek plina 3 mrd m ³ in dodatne zmogljivosti v višini 80 GW do leta 2030, da se omogoči večja proizvodnja obnovljivega vodika.	20	Prihranki plina zaradi višjih ambicij so všteti pod zeleni vodik, ostalo pod pospešeno namestitev
PREOBLIKOVANJE INDUSTRIJE	ENERGIJSKO INTENZIVNE PANOGE	Pospešena elektrifikacija in uvajanje obnovljivega vodika	Pospešeno izvajanje Sklada za inovacije in razširitev področja uporabe na pogodbe na razliko za ogljik	<i>Prihranki plina, všteti v cilje glede obnovljivega vodika in obnovljivih virov energije</i>	

*Vse številke so ocene.

Komisija je pripravljena predlagati načrt REPowerEU, ki bo temeljil na najprimernejših projektih in reformah na nacionalni in regionalni ravni ter na ravni EU, **opredeljenih v sodelovanju z državami članicami.** Nadgradil bo nacionalne energetske in podnebne načrte in njihove posodobitve, obstoječe načrte za okrevanje in odpornost, operativne programe kohezijske politike in vse druge ustrezne načrte. **Prednost** bi morali imeti projekti, ki dopolnjujejo notranji trg energije, in tisti **z močno čezmejno razsežnostjo**, na primer kritična povezava med Portugalsko, Španijo in Francijo ter med Bolgarijo in Grčijo. Takšni projekti bodo izboljšali medsebojno povezanost evropskih plinskih in električnih omrežij ter druge infrastrukture in v celoti sinhronizirali naša elektroenergetska omrežja, na primer med baltskimi državami in evropskim celinskim omrežjem. Načrti držav članic bi morali temeljiti na regionalni analizi. Kot pri načrtu za okrevanje in odpornost bi Komisija zagotovila podporo in tehnično pomoč prek instrumenta za tehnično podporo. **Potrebe po financiranju** bodo ocenjene na podlagi celovitega pregleda potreb držav članic in čezmejnih naložbenih potreb. Da bi te potrebe izpolnili, bi bilo treba mobilizirati vsa razpoložljiva sredstva in orodja, javno financiranje pa bi moralo biti zasnovano tako, da bo privabljalo zasebne naložbe.

2.1 Diverzifikacija oskrbe s plinom

2.1.1 Uvoz UZP in uvoz po plinovodih

Do zdaj največja dobava UZP v EU januarja 2022 je zagotovila zanesljivost oskrbe s plinom za to zimo. EU bi lahko letno uvozila 50 mrd m³ več UZP (npr. iz Katarja, ZDA, Egipta,

Zahodne Afrike). Z diverzifikacijo virov po plinovodih (npr. Azerbajdžan, Alžirija, Norveška) bi se lahko uvoz iz Rusije zmanjšal za še dodatnih 10 mrd m³ na leto.

Komisija bo prednostno ocenila, ali so potrebni ukrepi in naložbe v plinsko infrastrukturo, pripravljeno na vodik, in povezovalne vode, da bi odpravili ozka grla, ki preprečujejo polno izkoriščanje zmogljivosti EU za UZP.

EU z diverzifikacijo oskrbe krepi svoja mednarodna partnerstva. Komisija bo v okviru skupine G7 in z glavnimi svetovnimi kupci plina (Japonska, Južna Koreja, Kitajska, Indija) še naprej razpravljala o srednjeročnem razvoju trga.

2.1.2 Povečanje proizvodnje biometana v EU

Podvojitev cilja iz svežnja „Pripravljeni na 55“ za biometan bi do leta 2030 privedla do proizvodnje 35 milijard kubičnih metrov na leto. Za to bi morali strateški načrti SKP držav članic usmeriti financiranje v biometan, proizvedena iz trajnostnih virov biomase, vključno zlasti s kmetijskimi odpadki in ostanke.

2.1.3 Pospeševalnik za vodik

Z dodatnimi 15 milijoni ton obnovljivega vodika poleg 5,6 milijona ton, predvidenega v okviru programa „Pripravljeni na 55“, se lahko do leta 2030 nadomesti 25–50 mrd m³ uvoženega ruskega plina. 10 milijonov ton dodatnih količin bi sestavljali uvoženi vodik iz različnih virov, še 5 milijonov ton pa bi bilo proizvedenih v Evropi, s čimer bi presegli cilje strategije EU za vodik in karseda povečali domačo proizvodnjo vodika¹⁵. Druge oblike vodika iz nefosilnih virov, zlasti na podlagi jedrske energije, prav tako lahko igrajo vlogo pri nadomeščanju zemeljskega plina.

Komisija bo še naprej razvijala regulativni okvir za podpiranje evropskega trga vodika in **razvoja povezane infrastrukture za plin in vodik, skladišč vodika in pristaniške infrastrukture. Nova čezmejna infrastruktura bi morala biti primerna za vodik.** Komisija bo prigrasitev državne pomoči za projekte na področju vodika ocenila prednostno. Zavezuje se, da bo oceno prvega pomembnega projekta skupnega evropskega interesa o vodiku dokončala v šestih tednih od predložitve popolne prigrasitve s strani sodelujočih držav članic. Skupni cilj bi moral biti omogočiti, da se ocena zaključi pred poletjem.

Poleg tega bo Komisija podprla pilotne projekte za proizvodnjo in prenos vodika iz obnovljivih virov v sosedstvu EU, začenši s partnerstvom za zeleni vodik v Sredozemlju. S partnerji bo sodelovala za sklenitev **partnerstev za zeleni vodik**, z industrijo pa pri vzpostavitvi **globalnega evropskega mehanizma za vodik**, ki bo državam članicam olajšal dostop do cenovno ugodnega obnovljivega vodika.

¹⁵ COM(2020) 301 final: [Strategija za vodik za podnebno nevtralno Evropo](#).

2.2 Hitrejše zmanjševanje naše odvisnosti od fosilnih goriv

2.2.1 Uvajanje sončne in vetrne energije ter toplotnih črpalk

Sveženj Pripravljeni na 55 predvideva podvojitev fotovoltaičnih in vetrnih zmogljivosti EU do leta 2025 in potrojitev do leta 2030, s čimer bi do leta 2030 prihranili 170 milijard kubičnih metrov letne porabe plina.

S pospešitvijo uvajanja strešnih solarnih fotovoltaičnih sistemov na do 15 TWh do konca leta bi EU lahko prihranila dodatnih 2,5 mrd m³ plina. Komisija bo junija predstavila sporočilo o sončni energiji, da bi pomagala izkoristiti potencial sončne energije kot pomembnega obnovljivega vira energije v EU. Na podlagi analize stanja sončne energije v EU bo strategija za sončno energijo predlagala evropsko pobudo za strešne sončne panele, ki bo opredelila ovire, predlagala ukrepe za pospešitev uvajanja in zagotovila, da bo lahko javnost v celoti izkoristila prednosti strešnih sončnih panelov.

Komisija bo pomagala nadalje razvijati **vrednostno verigo za sončno in vetrno energijo ter toplotne črpalke**, s čimer bo tudi povečala konkurenčnost EU in odpravila strateške odvisnosti. Če bo to potrebno za pritegnitev zadostnih zasebnih naložb, bodo ukrepi vključevali usmerjanje financiranja EU v tehnologije naslednje generacije, in sicer z mobilizacijo sklada InvestEU ali podpore držav članic. Posebna pozornost bi bila namenjena pospeševanju naložb v preusposabljanje in izpopolnjevanje delovne sile, ki je bistvena za podporo preobrazbi.

Komisija, države članice in industrija bi morale še naprej pozorno spremljati oskrbo s kritičnimi in drugimi surovinami, spodbujati strateška partnerstva za zagotovitev zanesljivosti oskrbe ter po potrebi preučevati druge možne ukrepe, na primer ustvarjanje zalog.

S podvojitvijo načrtovane letne hitrosti uvajanja toplotnih črpalk v prvi polovici tega obdobja bi v EU v naslednjih petih letih namestili 10 milijonov toplotnih črpalk. S tem bi prihranili 12 milijard kubičnih metrov za vsakih 10 milijonov toplotnih črpalk, nameščenih v gospodinjstvih. Pospešeno uvajanje toplotnih črpalk na trg bo zahtevalo hitro nadgradnjo celotne dobavne verige, spremljali pa ga bodo ukrepi za spodbujanje prenove stavb in posodobitev sistemov daljinskega ogrevanja.

Poleg uporabe v stanovanjskih in gradbenih projektih bi energija, proizvedena s pomočjo sonca, vetra in drugih nizkoemisijskih virov, tudi zmanjšala našo odvisnost od plina.

2.2.2 Razogljičenje industrije

Načrt REPowerEU bi lahko pospešil uvajanje inovativnih rešitev, ki temeljijo na vodiku, in stroškovno konkurenčne električne energije iz obnovljivih virov v industrijskih sektorjih. Komisija bi pospešila izvajanje sklada za inovacije, da bi podprla prehod na elektrifikacijo in vodik, tudi prek vseevropske sheme za pogodbe za ogljik na razliko, ter **okrepila proizvodne zmogljivosti EU** za inovativno brezogljico in nizkoogljico opremo, kot so elektrolizatorji, sončna/vetrna energija naslednje generacije in druge tehnologije.

2.2.3 Omogočanje hitrejšega izdajanja dovoljenj

Predpogoj za pospešitev projektov na področju energije iz obnovljivih virov je poenostavitev in skrajšanje izdajanja dovoljenj. Dolgotrajni upravni postopki so bili opredeljeni kot ena ključnih ovir za naložbe v obnovljive vire energije in z njimi povezano infrastrukturo. Obravnavati bi jih bilo treba s popolnim in hitrim prenosom trenutno veljavne

direktive o energiji iz obnovljivih virov¹⁶, izvajanjem ustreznih reform in ukrepov iz načrtov držav članic za okrevanje in odpornost ter določbami v zvezi z izdajanjem dovoljenj za infrastrukturo v revidiranem okviru TEN-E¹⁷.

Komisija poziva države članice, naj zagotovijo, da se za načrtovanje, gradnjo in obratovanje obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, njihovo priključitev na omrežje in za samo integrirano omrežje šteje, da so v prevladujočem **javnem interesu in** v interesu javne varnosti ter da **so upravičeni do najugodnejšega postopka, ki je na voljo v njihovih postopkih načrtovanja in izdajanja dovoljenj.**

Države članice bi morale hitro **opredeliti, oceniti in zagotoviti ustrezna kopenska in morska območja, ki so na voljo za projekte na področju energije iz obnovljivih virov**, in sicer sorazmerno z njihovimi nacionalnimi energetskimi in podnebnimi načrti, prispevki k revidiranemu cilju glede energije iz obnovljivih virov za leto 2030 in drugimi dejavniki, kot so razpoložljivost virov, omrežna infrastruktura in cilji strategije EU za biotsko raznovrstnost. Komisija bo v **prihodnjem predlogu zakona o obnovi narave** predlagala, da bi morale države članice pri pripravi nacionalnih načrtov za doseganje ciljev obnove upoštevati omejena in jasno opredeljena območja, ki so še posebej primerna, pri tem pa se čim bolj izogibati območjem, dragocenim za okolje. Države članice lahko pregled svojih načrtov v okviru direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju izkoristijo za nadaljnje uvajanje projektov na področju energije iz obnovljivih virov.

Komisija bo maja objavila priporočilo o hitrem izdajanju dovoljenj za projekte na področju energije iz obnovljivih virov in si prizadevala podpreti izkoriščanje vseh možnosti za prožnost, ki jih že zagotavlja zakonodaja EU, in odpravo preostalih ovir, ne glede na njihov izvor.

Komisija bo zagotovila tudi smernice o tem, kdaj in na kakšen način je treba zagotoviti **regulativne peskovnike**, da se omogoči preizkušanje inovativnih tehnologij, izdelkov ali storitev, katerih cilj je spodbujanje soobstoja uvedbe obnovljivih virov energije in varstva okolja. Smernice bodo osredotočene na določitev meja regulativnih peskovnikov, kot je opredelitev časovnega okvira, ozemlja in stalnega regulativnega nadzora, da se čim bolj zmanjšajo morebitna tveganja.

Komisija in skupina EIB bosta leta 2022 sprejeli sklepe o mehanizmih financiranja, ki bi bili najprimernejši za spodbujanje priprave **pododb o nakupu električne energije** v Evropi, kar je že mogoče v okviru programa InvestEU. To bo vključevalo omogočanje lažjega dostopa do pododb o nakupu električne energije za nove odjemalce, kot so MSP.

¹⁶ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenovitev).

¹⁷ Uredba (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o smernicah za vseevropsko energetsko infrastrukturo in razveljavitvi Odločbe št. 1364/2006/ES in spremembi uredb (ES) št. 713/2009, (ES) št. 714/2009 in (ES) št. 715/2009.

ZAKLJUČEK

Dogajanje na energetskih trgih v zadnjih mesecih in zlasti dramatične spremembe varnostnih razmer v zadnjih tednih zahtevajo drastično pospešitev prehoda na čisto energijo in s tem povečanje energijske neodvisnosti Evrope.

Potrebni so takojšnji ukrepi za ublažitev učinka visokih cen na gospodinjstva, kmete, podjetja in industrijo.

Odprava odvisnosti od ruskih fosilnih goriv bo pospešila spreminjanje mešanice energijskih virov v državah članicah, kar bi se moralo odražati v delovanju trga električne energije.

Evropska politika glede skladiščenja plina bo izboljšala pripravljenost na naslednjo zimsko sezono in obdobje po njej. Skupno in usklajeno ukrepanje je najboljši odziv na izredne izzive, s katerimi se soočamo.

Komisija je pripravljena, da v sodelovanju z državami članicami do konca poletja pripravi načrt REPowerEU, s katerim se bo podprla diverzifikacija oskrbe z energijo, pospešil prehod na energijo iz obnovljivih virov in izboljšala energijska učinkovitost. To bi pospešilo postopno zmanjšanje uvoza ruskega plina in odvisnosti od fosilnih goriv ter zagotovilo najboljše srednjeročno zavarovanje pred cenovnimi šoki s pospešenim zelenim prehodom EU, pri čemer bi bila posebna pozornost namenjena čezmejnim in regionalnim potrebam. Potreba po večji zanesljivosti oskrbe daje nov zagon ciljem evropskega zelenega dogovora.